

עשה שלום במרומו. הפסוק הזה פשוטו כמשמעו. אכל המשל - זה אברהם, שכתוב בו (בראשית כג) נשיא אלהים אתה בתוכנו, וכתוב (שם יב) ואברהם ואגדלה שמך. ופחד - זה יצחק, שכתוב (שם לא) ופחד יצחק היה לי. עשה שלום במרומו - זה יעקב, שכתוב (מטו) תתן אמת ליעקב, וכתוב (זכריה ח) והאמת והשלום אהבו. שאמת ושלום קשורים זה עם זה, ולכן הוא שלמות הכל.

ושלמים הוא שלמות, והשלום של הכל. ומי שמקריב שלמים, מרבה שלום בעולם. יעקב עשה שלום, כמו שאמרנו, משום שאחז את זה ואת זה. ושלמים אחוזים במצוות עשה ובמצוות לא תעשה, בצד הזה ובצד הזה, ועל פן נקרא שלמים. וסוד הדבר - שכתוב (בראשית כה) ויעקב איש תם, איש שלם, שלם למעלה ושלם למטה. דבר אחר המשל (איוב כה) - זה מיכאל. ופחד - זה גבריאל. זה יסודו ממים, וזה יסודו מאש, והקדוש ברוך הוא עושה שלום ביניהם, שכתוב (שם) עשה שלום במרומו.

רבי אחא אמר, פתוב (ויקרא ז) אם על תודה יקריבנו והקריב על זבח התודה וגו'. מה זה אומר? כמו שנאמר, (שם ה) והתודה אשר חטא עליה. עליה דוקא. ועל זה חלות מצות וגו'. וחלות מצות, הרי פשוטה, ועל מה באה? מצת וחלת פתוב חסר, משום שחטא עליה.

שנה רבי חייא, פתוב על זבח תודת שלמיו, זו שלמות הכל. שלמיו - שנים. תודה, נודע. אמר לו רבי יהודה, תודה ידוע. שלמיו למה זה שנים? אמר לו, שני וי"ם, ו"ו שהיננו שלמיו, השלום של הכל.

שלמיו מהו תרי. אמר ליה, שלמא דכלא.

חברייא. אבל המשל, דא (דף י"ב ע"ב) אברהם, דכתיב ביה (בראשית כג) נשיא אלהים אתה בתוכנו, וכתוב (בראשית יב) ואברהם ואגדלה שמך. ופחד, דא יצחק. דכתיב, (בראשית לא) ופחד יצחק היה לי. (איוב כה) עושה שלום במרומו, דא יעקב. דכתיב, (מטו) תתן אמת ליעקב, וכתוב (זכריה ח) והאמת והשלום אהבו. דאמת ושלום קשיר דא בדא. ועל דא הוא שלימותא דכלא.

ושלמים שלימותא הוא, ושלמא דכלא. ומאן דאקריב שלמים אסגי שלמא בעלמא. יעקב איהו עביד שלום, כמה דאמרן. בגין דאחיד להאי ולהאי. ושלמים אחידן במצוות עשה, ובמצוות לא תעשה, בהאי סטרא, ובהאי סטרא. ועל דא אקרי שלמים. ורזא דמלה, דכתיב, (בראשית כה) ויעקב איש תם: גבר שלים. שלים לעילא, ושלים לתתא. דבר אחר (איוב כה) המשל דא מיכאל. ופחד דא גבריאל. דא יסודא דיליה ממאי ודא יסודא דיליה מאשא וקודשא ברין הוא עביד שלמא בינייהו דכתיב, (איוב כה) עושה שלום במרומו.

רבי אחא אמר, פתיב (ויקרא ז) אם על תודה יקריבנו והקריב על זבח התודה וגו'.

מאי קא מיירי. כמה דאת אמר, (ויקרא ה) והתודה אשר חטא עליה, עליה דייקא. ועל דא חלת מצות וגו'. וחלת מצות, הא אוקמוה, ועל מה אתיא. מצת וחלת פתיב חסר, בגין דחטא עליה.

תאני רבי חייא, פתיב על זבח תודת שלמיו, דא שלימו דכלא. שלמיו: תרי. תודה, אתיידע. אמר ליה רבי יהודה, תודה ידוע, תרין ווין, ו"ו דהיננו שלמיו.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, תּוֹדַת שְׁלָמִיו, דְּאֵטִיל שְׁלָמָא
בְּכֹלָא, וְאִתְעַר רַחֲמֵי בְּכֹלְהוּ עַלְמִין.
תּוֹדַת שְׁלָמִיו, רַבִּי יוֹסִי אָמַר, הָא דְאָמַר רַבִּי
חֲזִיא שְׁפִיר, דְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל אֶתְבָּרְכָא מֵאִינוּן
תְּרִי, דְּאִינוּן שְׁלָמָא דְכֹלָא. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, לְחַם
חֲמִץ הָא יָדִיעַ, וְהָא אֶתְמַר כְּמָה דְהוּה חֲטָאָה,
כְּדָּ הוּה מְקָרֵב בְּהוּא גּוֹנָא מִמֶּשׁ.

תָּא חֲזִי, חֵלַת מִצַּת חֶסֶר, כְּמָה דְאֶתְמַר בְּלוּלוֹת
בְּשֶׁמֶן וִרְקִיקֵי מִצּוֹת מְשׁוּחִים בְּשֶׁמֶן. לְמַאי
קָא רְמִיזָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הֲנִי אִינוּן (בראשית
א) לְהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת וְגו'. בְּגִין דְּכֹלְהוּ
אֶתְמַנְן עַל אֶרְחִייהוּ דְבְנֵי נָשָׂא, עַל אִינוּן
דְּעִבְרִין עַל פְּקוּדֵי אוֹרִייתָא, וְעַל דָּא כֹּלָא סֵלַת
בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן, לְאַמְשָׁכָא מְשַׁח רְבוּת מֵאֶתֶר
עַלְמָה לְתַתָּא, וְיִתְבָּרְכוּן כְּלָהוּ כְּחֻדָּא, מֵהוּא
מְשַׁח רְבוּת קְדָשָׁא.

וְדָא הוּא זִין לְנִסְוָה, וְהָא אוֹקִימָנָא רַבִּיעִית
הֵהִיז. וְאֶתֶר חֻד (ס"א תל) מְלִי זִין וְשֶׁמֶן
וּמִים לְנִסְוָה, וְהָא אוֹקִימָנָא מְלִי, מִים
לְאַשְׁקָאָה גְנָתָא, וְכֹל אִינוּן נְטִיעָן. וְעַל דָּא,
אִית מִים וְאִית מִים. זִין, אִית אֶתֶר דְּאִיהוּ טוֹב,
וְאִית אֶתֶר דְּאִיהוּ לְאַעְנָשָׂא דְּאִיהוּ דִּינָא.

עַל דָּא, מָאן דְּחָמֵי זִין בְּחֻלְמִיה, אִית לְמָאן
דְּאִיהוּ טוֹב, וְאִית לְמָאן דְּאִיהוּ דִּינָא. אִי
תְלָמִיד חָכָם הוּא, כְּתִיב (תהלים קד) וְזִין יִשְׂמַח
לְבָב אָנוּשׁ. וְכְתִיב (שיר השירים א) כִּי טוֹבִים הוּדוּךָ
מִזֵּין, וְדָא הוּא זִין דְּמִנְטְרִי, דְּחֻדֵי לְכֹלָא. וְאִי
לָא, (משלי לא) תָּנוּ שְׂכָר לְאוֹבֵד וְזִין לְמָרִי נֶפֶשׁ.
אִית זִין אֶתְרָא דְּאִיהוּ דִּינָא. וְעַל דָּא, יָאוּת
לְקָרְבָא אֵלִין מְלִין בְּקָרְבָנִיה, בְּגִין דִּיתְעַבְר
דִּינָא, וְיִתְעַר רַחֲמֵי. אַעְבָּר זִין, וְאִיִּתִי זִין, וְכֵן
בְּכֹלָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, תּוֹדַת שְׁלָמִיו,
שְׁמֵטִיל שְׁלוֹם בְּכֹל, וּמִתְעוֹרְרִים
רַחֲמִים בְּכֹל הָעוֹלָמוֹת. תּוֹדַת
שְׁלָמִיו, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מַה שְׁאָמַר
רַבִּי חֲזִיא - יָפָה, שְׁכַנְסַת יִשְׂרָאֵל
מִתְבָּרַכַת מֵאוֹתָם שְׁנַיִם, שֶׁהֵם
הַשְׁלוֹם שֶׁל הַכֹּל. רַבִּי יוֹסִי אָמַר,
לְחַם חֲמִץ הָרִי יָדוּעַ, וְהָרִי נִתְבָּאָר,
כְּמוֹ שֶׁהָיָה חֲטָא, כְּדָּ הָיָה מְקָרֵב
בְּאוֹתוֹ גּוֹן מִמֶּשׁ.

בָּא רָאָה, חֵלַת מִצַּת חֶסֶר, כְּמוֹ
שְׁנָאֵמַר בְּלוּלַת בְּשֶׁמֶן וִרְקִיקֵי
מִצּוֹת מְשׁוּחִים בְּשֶׁמֶן. לְמָה זֶה
רוֹמְזוּ? אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָרִי
הֵם (בראשית א) לְהַט הַחֶרֶב
הַמִּתְהַפֶּכֶת וְגו'. מְשׁוּם שְׁכֹלֵם
הַתְּמַנּוּ עַל דְּרַכֵּי בְנֵי אָדָם, עַל
אוֹתָם שְׁעוֹבְרִים עַל מִצְוֹת
הַתּוֹרָה, וְעַל כֵּן הַכֹּל סֵלַת בְּלוּלָה
בְּשֶׁמֶן, לְהַמְשִׁיף שֶׁמֶן מִשְׁחָה
מֵהַמְּקוֹם הָעֲלִיּוֹן לְמַטָּה, וְיִתְבָּרְכוּ
כֻלָּם כְּאֶחָד מֵאוֹתוֹ שֶׁמֶן מְשַׁחַת
קְדָשׁ.

וְזָהוּ זִין לְנִסְוָה, וְהָרִי בְּאַרְנו
רַבִּיעִית הֵהִיז. וּמְקוֹם
אֶחָד (תלוי) מְלָא זִין וְשֶׁמֶן וּמִים
לְנִסְוָה, וְהָרִי בְּאַרְנו אֶת הַדְּבָרִים,
מִים לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן וְאֶת כָּל
אוֹתָן הַנְּטִיעוֹת. וְעַל כֵּן, יֵשׁ מִים
וְיֵשׁ מִים. זִין, יֵשׁ מְקוֹם שֶׁהוּא
טוֹב, וְיֵשׁ מְקוֹם שֶׁהוּא לְהַעֲנִישׁ,
שֶׁהוּא דִּין.

עַל כֵּן, מִי שְׂרוּאָה זִין בְּחֻלוֹמוֹ -
יֵשׁ לְמִי שֶׁהוּא טוֹב, וְיֵשׁ לְמִי
שֶׁהוּא דִּין. אִם תְּלָמִיד חָכָם הוּא,
כְּתוּב (תהלים קד) וְזִין יִשְׂמַח לְבָב
אָנוּשׁ. וְכְתוּב, (שיר א) טוֹבִים
הַדְּרִיף מִזֵּין. זָהוּ זִין הַמְשַׁמֵּר
שְׁמֵשְׁמֵחַ אֶת הַכֹּל. וְאִם לֹא
- (משלי לא) תָּנוּ שְׂכָר לְאוֹבֵד וְזִין
לְמָרִי נֶפֶשׁ. יֵשׁ זִין אַחַר שֶׁהוּא
דִּין, וְעַל כֵּן נָאָה לְהַקְרִיב אֶת
הַדְּבָרִים הַלְלוּ בְּקָרְבָנוּ, כְּדִי
שְׁיַעֲבֹר הַדִּין וְיִתְעוֹרְרוּ רַחֲמִים. עוֹבֵר זִין וְכָא זִין, וְכֵן בְּכֹל.